

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

30. aprill 2014*

Apellatsioonkaebus — Konkurents — Keelatud kokkulepped — Tööstuslike plastikkottide sektor — EÜ artikli 81 rikkumise tuvastamise otsus — Üldkohtu täielik pädevus — Põhjendamiskohustus — Tütarettevõtja toimepandud rikkumise emasettevõtjale süüks panemine — Emaettevõtja vastutus tütarettevõtjale määratud trahvi maksmise eest — Proportsionaalsus — Menetlus Üldkohtus — Lahendi tegemise mõistlik aeg

Kohtuasjas C-238/12 P,

mille ese on Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 56 alusel 16. mail 2012 esitatud apellatsioonkaebus,

FLSmidth & Co. A/S, asukoht Valby (Taani), esindaja: *advokat* M. Dittmer,

apellant,

teine menetlusosaline:

Euroopa Komisjon, esindajad: F. Castillo de la Torre ja V. Bottka, keda abistas *barrister* M. Gray, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

kostja esimeses kohtuastmes

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja president A. Tizzano, kohtunikud A. Borg Barthet, E. Levits, M. Berger (ettekandja) ja S. Rodin,

kohtujurist: P. Mengozzi,

kohtusekretär: vanemametnik L. Hewlett,

arvestades kirjalikus menetluses ja 16. jaanuari 2014. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: inglise.

otsuse

- 1 Apellatsioonkaebusega palub FLSmidth & Co. A/S (edaspidi „FLSmidth”) tühistada Üldkohtu otsuse FLSmidth vs. komisjon (T-65/06, EU:T:2012:103, edaspidi „vaidlustatud kohtuotsus”), millega Üldkohus jättis osaliselt rahuldamata tema nõude tühistada komisjoni 30. novembri 2005. aasta otsus K(2005) 4634 (lõplik), mis käsitleb [EÜ] artikli 81 alusel algatatud menetlust (Juhtum COMP/F/38.354 – Tööstuslikud kotid) (edaspidi „vaidlusalune otsus”), või teise võimalusena nõude tühistada talle määratud trahv või vähendada selle summat.

Vaidluse taust ja vaidlusalune otsus

- 2 FLSmidth on tsiviilehituse, kaevandustegevuse ja ehitustegevusega tegeleva äriühingute kontserni emaettevõtja. Üks nendest äriühingutest on FLS Plast A/S (edaspidi „FLS Plast”), kes omakorda on endine emaettevõtja äriühingule Trioplast Wittenheim SA (varem Silvallac SA, edaspidi „Trioplast Wittenheim”), kes toodab plastikust tööstuslikke kotte, kilesid ja ümbriseid Wittenheimis (Prantsusmaa).
- 3 1990. aasta detsembris omandas FLS Plast 60% Trioplast Wittenheimi aktsiatest. Ülejäänud 40% aktsiatest omandas FLS Plast 1991. aasta detsembris. Müüjaks oli Prantsuse äriühing Cellulose du Pin, kes kuulub kontserni, mille omanik on Compagnie de Saint-Gobain SA.
- 4 FLS Plast müüs omakorda Trioplast Wittenheimi 1999. aastal äriühingule Trioplanex France SA, kes on Trioplast Industrier AB (edaspidi „Trioplast Industrier”) Prantsuse tütaretevõtja; Trioplast Industrier on Trioplast kontserni emaettevõtja. See üleminek jõustus 1. jaanuaril 1999.
- 5 2001. aasta novembris teatas British Polythene Industries Euroopa Ühenduste Komisjonile tööstuslike plastikkottide sektoris kartellikokkuleppe olemasolust, millega olevat seotud FLS Plast.
- 6 Pärast seda, kui komisjon teostas 2002. aastal eelkõige Trioplast Wittenheimi ruumides kontrollimisi, saatis see institutsioon 2002. ja 2003. aastal informatsiooninõuded asjaomastele äriühingutele, kelle hulgas oli ka viimati mainitud äriühing. Trioplast Wittenheim avaldas 19. detsembri 2002. aasta kirjaga, mida täiendati 16. jaanuari 2003. aasta kirjaga, soovi teha komisjoniga uurimisel koostööd vastavalt komisjoni teatisele, mis käsitleb trahvide määramata jätmist või vähendamist kartellide puhul (EÜT 1996, C 207, lk 4, edaspidi „leebema kohtlemise teatis”).
- 7 Komisjon võttis 30. novembril 2005 vastu vaidlusaluse otsuse, mille artikli 1 lõike 1 punktis h on sätestatud, et FLSmidth ja FLS Plast on ajavahemikus 31. detsembrist 1990 kuni 19. jaanuarini 1999 rikkunud EÜ artiklit 81, kuna nad osalesid tööstuslike kilekottide sektoris Belgias, Saksamaal, Hispaanias, Prantsusmaal, Luksemburgis ja Madalmaades kokkulepetes ja kooskõlastatud tegevuses, mis seisnes hindade kindlaksmääramises ja ühise hindade arvutamise süsteemi kehtestamises, turgude ja müügikvootide jaotamises, klientide, tehingute ja tellimuste määramises, teatavatele pakkumismenetlustele kooskõlastatud pakkumiste esitamises ja individualiseeritud teabe vahetuses.
- 8 Vaidlusaluse otsuse artikli 2 esimese lõigu punktis f määras komisjon Trioplast Wittenheimile 17,85 miljoni euro suuruse trahvi, võttes arvesse leebema kohtlemise teatise alusel vähendamist 30%. Sellest summast loeti FLSmidth ja FLS Plast solidaarselt vastutavaks 15,30 miljoni euro ulatuses ning Trioplast Industrier loeti vastutavaks 7,73 miljoni euro ulatuses.

Vaidlustatud kohtuotsus

- 9 FLSmidth esitas vaidlusaluse otsuse tühistamiseks hagiavalduse, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 24. veebruaril 2006. Hagiavalduses paluti nimetatud otsus teda puudutavas osas tühistada või teise võimalusena vähendada trahvisummat, mille maksmise eest ta solidaarselt vastutas.
- 10 Oma hagi põhjendamiseks esitas hageja kaks väidet. Esimese võimalusena esitatud esimene väide käsitles nõukogu 16. detsembri 2002. aasta määruse (EÜ) nr 1/2003 [EÜ] artiklites 81 ja 82 sätestatud konkurentsieeskirjade rakendamise kohta (EÜT 2003, L 1, lk 1; ELT eriväljaanne 08/02, lk 205) artikli 23 lõike 2 rikkumist, kuna FLSmidth loeti vastutavaks Trioplast Wittenheimi toime pandud rikkumise eest. Teine väide on esitatud FLSmidthi teise võimalusena esitatud nõude toetuseks. FLSmidth leidis, et komisjon on rikkunud õigusnormi, tehes ta vastutavaks määratud trahvi maksmise eest summa osas, mis on ülemäärane, ebaproportsionaalne, meelevaldne ja diskrimineeriv.
- 11 Vaidlustatud kohtuotsusega tühistas Üldkohus vaidlusaluse otsuse osas, milles FLSmidth loeti vastutavaks rikkumise eest ajavahemikul 31. detsembrist 1990 kuni 31. detsembrini 1991. Seetõttu vähendati trahvisummat, mille maksmise eest FLSmidth vaidlusaluse otsuse artikli 2 punkti f kohaselt solidaarselt vastutas, 14,45 miljoni euroni. Ülejäänud osas jättis Üldkohus hagi rahuldamata.

Poolte nõuded

- 12 FLSmidth palub Euroopa Kohtul:
- tühistada vaidlustatud kohtuotsus;
  - esimese võimalusena tühistada vaidlusalune otsus teda puudutavas osas või teise võimalusena vähendada trahvisummat, mille maksmise eest ta vaidlusaluse otsuse kohaselt solidaarselt vastutab;
  - mõista kohtukulud välja komisjonilt.
- 13 Komisjon palub Euroopa Kohtul:
- jätta apellatsioonkaebus rahuldamata;
  - teise võimalusena jätta rahuldamata vaidlusaluse otsuse tühistamiseks esitatud hagi;
  - mõista temal tekkinud kohtukulud välja FLSmidthilt.

Apellatsioonkaebus

- 14 Oma nõuete põhjendamiseks esitab FLSmidth kuus väidet, millest kolmas kuni kuues väide on esitatud teise võimalusena esitatud nõuete toetuseks.
- 15 FLSmidth palub Euroopa Kohtul vaidlustatud kohtuotsuse tühistada ja seejärel ise otsus teha väidete kohta, mille ta vaidlusaluse otsuse kohta esitas.

Esimene väide, et Üldkohus kohaldas emattevõtja vastutusele ekslikku õiguslikku kriteeriumi ega tuletanud esitatud tõenditest õigeid õiguslikke tagajärgi

Poolte argumendid

- 16 FLSmidth leiab, et Üldkohus on eksinud, nõustudes vaidlustatud kohtuotsuse punktides 20–40 komisjoni kohaldatud õigusliku kriteeriumiga, et järeldada, et ta ei olnud ümber lükanud kõnealuses rikkumises vastutuse eeldust, mis tulenes sellest, et tal oli kaudselt 100% osalus Trioplast Wittenheimis.
- 17 FLSmidth väidab sellega seoses, et Üldkohtu kohaldatud vastutuse eeldus rikub süütuse presumptsiooni. Nimelt muudab Üldkohtu poolt vastutuse eelduse kohaldamine selle sisuliselt ümberlükamatuks. Seega rikub vaidlustatud kohtuotsus Roomas 4. novembril 1950 allkirjastatud Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni (edaspidi „EIÕK”) artikli 6 lõiget 2 ja Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta”) artikli 48 lõiget 1. Igal juhul esitas FLSmidth tõendeid, mis võivad seda eeldust ümber lükata.
- 18 Komisjon esitab selle väite vastuvõetamatusena vastuväite, kuna seda ei esitatud Üldkohtus. Lisaks on see väide laadilt täiesti abstraktne. FLSmidth ei viidanud vaidlustatud kohtuotsuse punktidele, milles Üldkohus mainitud eksimuse tegi. Teise võimalusena väidab komisjon, et kõnealune eeldus on kooskõlas EIÕK ja hartaga. Komisjon lisab veel, et ta sai tugineda muudele asjaoludele, tõendamaks seda, et FLSmidth avaldas otsustavat mõju Trioplast Wittenheimile.
- 19 FLSmidth märkis oma repliigis, et see väide ei ole uus, vaid arendab edasi Üldkohtus esitatud argumente. Ta lisab, et ta osundas apellatsioonkaebuse punktides 18-24 täpselt, millist vaidlustatud kohtuotsuse osa ta kritiseerib ning millised argumendid esitab.
- 20 Komisjon vaidles vasturepliigis viimastele väidetele vastu.

Euroopa Kohtu hinnang

– Vastuvõetavus

- 21 Mis puudutab esimese väite vastuvõetavust, siis tuleb esmalt meelde tuletada, et FLSmidth ei märkinud Üldkohtule esitatud hagiavalduses, et komisjon rikkus harta artiklit 48 ja EIÕK artikli 6 lõiget 2, kui ta luges FLSmidthi vastutavaks Trioplast Wittenheimi toime pandud rikkumise eest.
- 22 Tuleb siiski märkida, et FLSmidth viitas nimetatud hagiavalduse punktis 81 argumentide hulgas, millega ta soovis tõendada, et komisjon ei oleks pidanud talle seda vastutust omistama, et „[m]is tahes muu järeldus tähendab, et süüks pandavuse eeldus, mis tuleneb 100% osalusest tütarettevõtja tütarettevõtjas, kujutab endast *de facto* ümberlükamatut eeldust”. Sel moel on FLSmidth vaidlustanud (ehkki küll väga kokkuvõtlikult) nende kriteeriumide õiguspärasuse, mida komisjon kasutas, et lugeda teda vastutavaks kõnealuse rikkumise eest. Selles olukorras on FLSmidthi Euroopa Kohtule esitatud apellatsioonkaebuses esinev täpsustus, et need kriteeriumid on õigusvastased, kuna need rikuvad eelkõige harta artiklit 48 ja EIÕK artikli 6 lõiget 2, edasiarenduseks Üldkohtus esitatud argumentidest, mis on seetõttu apellatsioonkaebuse etapis vastuvõetav.
- 23 Mis puudutab teiseks esimese väite väidetavat abstraktset laadi ja asjaolu, et FLSmidth ei osundanud vaidlustatud kohtuotsuse punktidele, kus on eksimus tehtud, siis piisab märkimisest, et FLSmidthi etteheide Üldkohtule ilmneb piisavalt konkreetselt apellatsioonkaebuse punktides 17–24 ja et selle apellatsioonkaebuse punktis 18 kritiseeris nimetatud äriühing otsesõnu vaidlustatud kohtuotsuse punkte 20–40.

24 Järelikult on FLSmidthi esitatud esimene väide vastuvõetav.

– Põhiküsimus

- 25 Mis puudutab esmalt seda, et väidetavalt on õigusvastane liidu konkurentsioiguses kohaldatav eeldus, et äriühing, kellele otseselt või kaudselt kuulub mõne teise äriühingu kogu või peaaegu kogu kapital, avaldab tegelikult viimati mainitud äriühingule otsustavat mõju, siis tuleb meelde tuletada, et see eeldus tuleneb väljakujunenud kohtupraktikast (vt eelkõige kohtuotsus *Dow Chemical vs. komisjon*, C-179/12 P, EU:C:2013:605, punkt 56 ja seal viidatud kohtupraktika), ja et see ei kujuta endast sugugi harta artikliga 48 ja EIÕK artikli 6 lõikega 2 antud õiguste rikkumist.
- 26 Vastupidi apellandi väidetele ei rikkunud Üldkohus õigusnormi, kui ta vaidlustatud kohtuotsuse punktis 22 jj tuletas meelde Euroopa Kohtu praktikast tulenevaid põhimõtteid, mis puudutavad tingimusi, kuidas ettevõtjate kontserni ematettevõtjat nagu FLSmidth võib lugeda solidaarselt vastutavaks konkurentsivastase tegevuse eest, mis on süüks arvatud sellesse kontserni kuuluvale ühele äriühingule, siinses asjas Trioplast Wittenheimile.
- 27 Niisiis märkis Üldkohus õigustatult vaidlustatud kohtuotsuse punktis 23, et selle kohtupraktika põhjal võis komisjon eeldada, et FLSmidth oli avaldanud otsustavat mõju, ehkki küll kaudselt, Trioplast Wittenheimi tegevusele ajavahemikul 31. detsembrist 1991 kuni 19. jaanuarini 1999, kuna FLSmidthile kuulus 100% osalus FLS Plastis ning viimati nimetatule kuulus 100% osalus Trioplast Wittenheimis.
- 28 Mis puudutab seejärel argumenti, et viis, kuidas komisjon seda eeldust konkreetselt kohaldas ja Üldkohus kinnitas, muutis nimetatud eelduse ümberlukkamatuks, siis piisab meenutamisest, et asjaolu, et on raske esitada vastupidiseid tõendeid, mis on vajalikud eelduse ümberlukkamiseks, ei tähenda iseenesest, et see eeldus on tegelikult ümberlukkamatu (vt eelkõige kohtuotsus *ENI vs. komisjon*, C-508/11 P, EU:C:2013:289, punkt 68 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 29 Mis puudutab lõpuks väidet, et FLSmidth oli tegelikult esitanud tõendeid, mis suudavad kõnealuse eelduse ümber lükata, siis tuleb meelde tuletada, et Üldkohus leidis selle kohta vaidlustatud kohtuotsuse punktis 31, et FLSmidth ei olnud esitanud ühtegi konkreetset argumenti nimetatud eelduse vaidlustamiseks. Täpsemalt leidis Üldkohus vastuseks FLSmidthi väitele, mis puudutas asjaomase kontserni detsentraliseeritud töökorraldust, et sellise töökorraldusega ei ole tingimata vastuolus see, kui ematettevõtja mõjutab oma tüdarettevõtja kaubanduspoliitikat, näiteks olles kursis tüdarettevõtja tegevuse arenguga regulaarsete aruannete edastamise teel.
- 30 Lisaks, mis puudutab asjaolu, et FLSmidthi juhatuse liikme T. ülesanne oli aastatel 1994-1999 ka kahe asjassepuutuva äriühingu juhatuse liikmeks olemine, siis ei teinud Üldkohus viga, kui ta vaidlustatud kohtuotsuse punktis 32 leidis, et see asjaolu tõendas, et nende kahe äriühingu juhtkonnad olid omavahel seotud ja et Trioplast Wittenheim ei saanud oma ematettevõtja suhtes iseseisvalt tegutseda. Lisaks, nagu Üldkohus ka rõhutas, toob äriühingu juhatuse liikme ülesannete täitmine juba oma olemuselt kaasa juriidilise vastutuse selle äriühingu kogu tegevuse eest, sh tegevuse eest turul; ning FLSmidthi väide, et see ülesanne on pelgalt formaalne, võtaks sellelt ametikohalt tema juriidilise sisu.
- 31 Selles olukorras tuleb seega järeldada, et väites, et ta on tegelikult esitanud tõendeid, mis võiks ümber lükata eelduse otsustava mõju avaldamisest Trioplast Wittenheimile, on FLSmidth tegelikult piirdunud sellega, et palub Euroopa Kohtul esitatud fakte ja tõendeid uuesti hinnata, ehkki ta ei väida, et Üldkohus oli neid fakte ja tõendeid moonutanud. Selline hinnang aga ei kujuta Euroopa Kohtu kontrollile alluvat õigusküsimust (vt eelkõige kohtuotsused *General Motors vs. komisjon*, C-551/03 P, EU:C:2006:229, punktid 51 ja 52, ning *ThyssenKrupp Nirosta vs. komisjon*, C-352/09 P, EU:C:2011:191, punktid 179 ja 180). Seetõttu on see argument vastuvõetamatu.

- 32 Kõiki eelnevaid kaalutlusi arvestades tuleb esimene väide osalise põhjendamatus ja osalise vastuvõetamatus tõttu tagasi lükata.

Teine väide, et komisjoni põhjendamiskohustust ei kontrollitud

Poolte argumendid

- 33 FLSmidth väidab, et ta oli viidanud Üldkohtus vaidlusaluse otsuse põhjenduse puudumisele osas, mis puudutas seda, et ta avaldas otsustavat mõju Trioplast Wittenheimile, ning asjaolule, et komisjon oli jätnud vastamata mitmele argumendile, mille FLSmidth oli esitanud vastuses vastuväiteteatisele ja Üldkohtule esitatud hagis. Ta oli oma argumente kohtuistungil täiendavalt arendanud.
- 34 Täpsemalt oli FLSmidth väitnud eelkõige, et ta oli üksnes valdusühing ja et ta ei olnud seotud oma tütarettevõtja tütarettevõtjate igapäevase tegevusega; ehkki T. oli ametlikult Trioplast Wittenheimi juhatuse liige, ei olnud tal mingit mõju sellele, kuidas nimetatud äriühing turul tegutses, ega teadnud midagi äriühingu õigusvastasest tegevusest; et asjaomane kontsern oli kohaldanud juhtimise detsentraliseerimise põhimõtet; et ta ei olnud läbi viinud kontrolli tegevusalaste küsimuste üle, vaid järgis üksnes finantsküsimusi; et Trioplast Wittenheim ei pidanud talle otseselt aru andma; et see äriühing huvitas teda vähe, kuna ta ei olnud kasumlik, ning tal oli kiiresti tekkinud kavatsus see ära müüa; ja et Trioplast Wittenheim oli oma õigusvastast tegevust harrastanud enne ja pärast seda, kui FLSmidth tema omandas, mis tõendas, et see äriühing oli tegutsenud turul iseseisvalt.
- 35 FLSmidth leiab seevastu, et ehkki komisjon käsitles vaidlusaluse otsuse põhjendustes 734–739 üksnes T. seisundit ja ehkki see küsimus tõstatati Üldkohtus, siis ei ole vaidlustatud kohtuotsuses ja eelkõige selle punktides 31 ja 32 mingit hinnangut sellele, kas komisjon täitis oma põhjendamiskohustust.
- 36 Komisjon esitab selle väite suhtes vastuvõetamatus vastuväite. FLSmidth ei olnud Üldkohtule esitatud hagiavaldues viidanud vaidlusaluse otsuse põhjenduste puudumisele. Osas, kus selle väitega soovitakse tegelikult vaidlustada Üldkohtu hinnangut teatud asjaoludele, on see vastuvõetamatu, kuna FLSmidth ei ole viidanud tõendite moonutamisele Üldkohtu poolt.
- 37 Teise võimalusena leiab komisjon, et vaidlustatud kohtuotsusest ilmneb selgelt, et Üldkohus hindas vaidlusaluses otsuses esitatud põhjendusi, selgitades, mis põhjustel oli FLSmidth avaldanud otsustavat mõju Trioplast Wittenheimile, ja et sellest tulenevalt luges Üldkohus vaidlusaluse otsuse põhjendused piisavaks, ehkki kohtuotsus seda otsesõnu ei maini.
- 38 FLSmidth leiab repliigis, et tema väide arendab edasi Üldkohtus esitatud argumente; komisjon vaidleb vasturepliigis sellele vastu.

Euroopa Kohtu hinnang

- 39 Selle väitega heidab FLSmidth Üldkohtule ette, et ta on õigusnormi rikkunud, jättes analüüsimata vaidlusaluse otsuse ebapiisavat põhjendust käsitleva väite. Kinnitamaks oma teesi, et ta oli sellise väite juba Üldkohtus esitanud, viitab FLSmidth oma apellatsioonkaebuse Üldkohtule esitatud hagiavaldues punktidele 93, 109, 121 ja 122 ning kinnitab, et ta oli nendes punktides viidanud selle otsuse põhjenduste puudumisele.
- 40 Sellega seoses piisab siiski järeldamisest, et Üldkohtule esitatud hagi nendes punktides märgib FLSmidth üksnes seda, et komisjon ei olnud esitanud põhjuseid, miks esiteks teatud teistele ettevõtjatele ei olnud mingit vastutust omistatud, ja teiseks, miks omistati vastutus 1990. aasta detsembrist kuni 1991. aasta detsembrini, ja et komisjon ei olnud käsitlenud FLSmidthi argumenti, et viimane ei olnud teadnud kõnealustest rikkumistest. Seevastu ei väitnud ta ei hagiavaldues nendes ega

muudes punktides, et vaidlusaluses otsuses oli seetõttu tehtud põhjendamisviga. Vastupidi, FLSmidthi tähelepanekutega soovitakse vaidlustada komisjoni faktide hinnangut, nagu ilmneb ka otsesõnu hagiavalduse punkti 109 osas selle sama punkti sõnastusest.

- 41 Mis puudutab lisaks argumente, et ta oli neid argumente Üldkohtus toimunud kohtuistungil „täiendavalt arendanud”, siis FLSmidth ei väida, et uue väite esitamine selles faasis oli vastuvõetav vaatamata Üldkohtu kodukorra artikli 48 lõike 2 esimese lõigu sätetele, mille kohaselt ei või menetluse käigus esitada uusi väiteid, kui need ei tugine õiguslikele ja faktilistele asjaoludele, mis on tulnud ilmsiks menetluse käigus. Ta ei väida ka seda, et ta oli sellistele asjaoludele kohtuistungil viidanud.
- 42 Sellest tuleneb, et käesoleva väitega esitab FLSmidth uue argumenti, milles vaidlustatakse nii vaidlusaluse otsuse kui ka vaidlustatud kohtuotsuse põhjenduste piisavust seoses sellega, et FLSmidthile omistati vastutus Trioplast Wittenheimi toime pandud rikkumise eest. Seega tuleb kõnealune argument tunnistada vastuvõetamatuks, kuna apellatsioonimenetluses on Euroopa Kohtu pädevus reeglina piiratud kohtuasja sisuliselt arutanud kohtus käsitletud väidetele antud õigusliku hinnangu kontrollimisega (vt eelkõige kohtuotsus Dow Chemical vs. komisjon, EU:C:2013:605, punkt 82 ja viidatud kohtupraktika).
- 43 Selles olukorras tuleb apellatsioonkaebuse teine väide vastuvõetamatuse tõttu tagasi lükata.

Kolmas väide, et proportsionaalsuse ja seaduslikkuse põhimõtteid on rikutud

Poolte argumentid

- 44 Kolmanda väitega, mis toetab teise võimalusena esitatud nõudeid, märgib FLSmidth, et Üldkohus jättis ekslikult kõrvale argumentid, millega ta vaidlustas talle määratud trahvisumma proportsionaalsuse ja seaduslikkuse. Nimelt, kuna komisjon kohaldas suuniseid määruse nr 17 artikli 15 lõike 2 ja [ST] asutamislepingu artikli 65 lõike 5 kohaselt määratavate trahvide arvutamise meetodi kohta (EÜT 1998, C 9, lk 3; ELT erivaljaanne 08/01, lk 171; edaspidi „suunised”), mis nägid ette trahvisumma suurendamise 10% iga aasta eest, mis Trioplast Wittenheimi kõnealuses kartellikokkuleppes osales, siis see viis üldise tulemuseni, mis ei olnud mõistlikult seotud viimati nimetatud äriühingus kapitali omamise kestusega. Üldkohus aga sisuliselt vaid kordas vaidlustatud kohtuotsuse punktides 43-46 komisjoni kasutatud arvutusmeetodit ning ei viinud läbi iseseisvat hindamist.
- 45 Sellega seoses leidis Üldkohus, et määratud trahv ei olnud nimetatud kestust arvestades ebaproportsionaalne, kuna kasutati „individuaalset lähenemist”, mida aga siiski lähtesumma osas järjepidevalt ei kohaldatud. FLSmidthi arvates ei oleks tulnud seda lähtesummat kehtestada samal tasemel kui Trioplast Wittenheimile kehtestatud lähtesumma. Komisjoni valitud meetod on meelevaldne ja sellega ei saa õigustada asjaolu, et FLSmidth vastutab enam kui 80% Trioplast Wittenheimile määratud trahvi eest, ehkki ta moodustas ühe majandusüksuse selle äriühinguga vaid 35% rikkumise kestusest. Saadud tulemus on ka ülemäärane, ebaproportsionaalne ja diskrimineeriv. Lisaks ei esitanud Üldkohus selle kohta piisavat põhjendust, piirdudes vaid vaidlustatud kohtuotsuse punktis 45 märkimisega, et FLSmidth ei olnud esitanud ühtegi argumenti komisjoni kasutatud arvutusmeetodi vaidlustamiseks.
- 46 Lisaks on Üldkohus ekslikult järeldanud vaidlustatud kohtuotsuse punktis 55, et eelkõige ei ole kergendavaks asjaoluks see, et ta ei olnud teadlik Trioplast Wittenheimi õigusvastasest käitumisest, sest vastutuse alus oli asjaolu, et FLSmidth ja Trioplast Wittenheim moodustasid ühe majandusüksuse. See arutluskäik ei vasta aga komisjoni valitud väidetavalt individualiseeritud lähenemisele.
- 47 Lisaks on FLSmidthi arvates talle omistatud vastutuse ebaproportsionaalsust võimendanud asjaolu, et Üldkohus vähendas Trioplast Industrieri vastutust – see äriühing oli ainuke teine emattevõtja, kes loeti vastutavaks Trioplast Wittenheimi tegevuse eest –, vähendades tema 7,73 miljoni euro suurust

trahvi 2,73 miljoni euroni oma kohtuotsuses Trioplast Industrier vs. komisjon (T-40/06, EU:T:2010:388). Kuna Trioplast Wittenheim on likvideerimisel, siis pannakse selle kohtuotsusega see trahvi vähendamine tegelikult FLSmidthi kanda, ehkki viimane ei osalenud selle kohtuotsuseni viinud menetluses.

- 48 Komisjoni sõnul ei ole seaduslikkuse põhimõtte rikkumist käsitlevat argumenti kuskil täpsustatud. Lisaks on argument vastuvõetamatu, kuna seda ei esitatud Üldkohtus. Peale selle on komisjoni sõnul FLSmidthi sellekohased argumendid suunatud vaidlusaluse otsuse vastu ning neid ei ole esitatud vaidlustatud kohtuotsuse vastu. Seetõttu on see argument vastuvõetamatu.
- 49 Mis puudutab Üldkohtu hinnangut määratud trahvisummale, siis see on üksnes „kontroll”. Lisaks põhjendas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 45 piisavalt, miks ta nõustus komisjoni kohaldatud meetodiga selle trahvi arvutamiseks. Täiendavalt ei ole ühtegi õiguslikku põhimõtet, mis nõuaks, et rikkumist tuvastava otsuse adressaadile määratud trahvi lõppsumma peab olema proportsionaalne selle adressaadi vastutuse kestusega rikkumises.
- 50 Lisaks puudutab nõue võtta arvesse kergendavaid asjaolusid ettevõtjat tervikuna rikkumise toimepanemise hetkel, mitte aga selle ettevõtja koostisosasid.
- 51 Komisjon leiab lisaks, et käesoleva apellatsioonkaebusega ei oma seost Trioplast Industrierile määratud trahvi vähendamine viimase poolt algatatud menetluses, millest FLSmidth osa ei võtnud.
- 52 Oma repliigis täpsustab FLSmidth, et seaduslikkuse põhimõtte rikkumist käsitlev argument ei ole uus. Nimelt viitas ta Üldkohtus „meelevaldsuse puudumise” põhimõttele, mis vastab apellatsioonkaebuse raames esitatud argumendile. Igal juhul on see argument ka Üldkohus esitatud argumentide arendus.

Euroopa Kohtu hinnang

– Teatud argumentide vastuvõetavus

- 53 Mis puudutab esiteks komisjoni esitatud vastuvõetamatuse vastuväidet seoses argumendiga FLSmidthile määratud trahvi õigusvastasusest, põhjendusega, et see argument on uus, siis tuleb märkida, et see ettevõtja viitas Üldkohtus talle määratud trahvi „meelevaldsele” laadile, nagu ilmneb Üldkohtule esitatud hagiavalduse punktist 99 jj. Viidatud hagiavalduse nendes punktides esitatud teemaarendusest ning apellatsioonkaebuse kolmanda väite põhjenduseks esitatud FLSmidthi argumentidest tuleneb, et talle määratud trahviga seonduvalt seaduslikkuse põhimõtte väidetavat rikkumist käsitlev argument ja selle trahvi meelevaldsust käsitlev argument on sisuliselt identsed. Järelikult ei ole tegu uue argumendiga ning see argument on apellatsiooniastmes seega vastuvõetav.
- 54 Teiseks, mis puudutab komisjoni väiteid, et FLSmidthi argumendid puudutavad vaidlusalust otsust, mitte aga vaidlustatud kohtuotsust, ning on seetõttu vastuvõetamatud, siis tuleb märkida, et FLSmidthile määratud trahvi arvutamise osas, mis hetkel apellatsioonkaebuse eseme alla kuulub, kinnitas Üldkohus komisjoni kohaldatud meetodit asjassepuutuvas kontekstis. Seega, ehkki FLSmidth ei erista alati oma apellatsioonkaebuses vaidlusaluse otsuse ja vaidlustatud kohtuotsuse kritiseerimiseks esitatud argumente, ei saa see selguse puudumine siiski kaasa tuua neile argumentidele tugineva väite vastuvõetamatust osas, kus on kergelt näha, et need on esitatud vaidlustatud kohtuotsuse kohta. Need argumendid võimaldavad seega Euroopa Kohtul viidatud kohtuotsust kontrollida seoses väitega, mis käsitleb proportsionaalsuse ja seaduslikkuse põhimõtete rikkumist.
- 55 Seega tuleb kolmas väide lugeda vastuvõetavaks.

– Põhiküsimus

- 56 Mis puudutab esiteks argumenti, et Üldkohus ei kontrollinud FLSmidthile määratud trahvi „iseseisvalt”, siis tuleb meelde tuletada, et vastavalt ELTL artiklile 261 ja määruse nr 1/2003 artiklile 31 on Üldkohtul komisjoni määratud trahvide küsimuses täielik pädevus. Üldkohtul on seega lisaks nende trahvide lihtsale õiguspärasuse kontrollile õigus asendada komisjoni hinnang enda omaga ja järelikult määratud trahv või karistusmaks tühistada, seda vähendada või suurendada (vt kohtuotsus E.ON Energie vs. komisjon, C-89/11 P, EU:C:2012:738, punktid 123 ja 124 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 57 Mis puudutab siiski küsimust, kas Üldkohus jättis vaidlustatud kohtuotsuses oma täieliku pädevuse kasutamata ning ei viinud läbi määratud trahvi iseseisvat kontrolli, siis tuleb märkida, et Üldkohus mainis esiteks vaidlustatud kohtuotsuse punktis 44 komisjoni teostatud arvutust, et kehtestada eelkõige FLSmidthile ja Trioplast Industrierile määratud trahv. Ta tuletas sellega seoses eelkõige meelde, et neile kahele äriühingule määrati sama lähtesumma kui nende tütarettevõtjale Trioplast Wittenheimile, kellega nad olid moodustanud ühe majandusüksuse, ja et neid summasid suurendati suuniste punkti 1 B kolmanda taande alusel 10% aasta kohta sõltuvalt sellest, kui kaua vastav ematettevõtja oli oma tütarettevõtjat kontrollinud. Teiseks märkis Üldkohus, et selle põhjal määrati vaidlusaluse otsuse igale adressaadile oma karistus, mille summa ei vastanud tingimata tema tütarettevõtjale määratud trahvi summale, mida oli kohandatud proportsionaalselt kontrolliperioodile.
- 58 Peale selle lisas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 45, et FLSmidth „ei ol[nud] esitanud ühtegi argumenti, mis võimaldaks järeldada, et arvutusmeetod kui selline tugines olulisele veale või oli vastuolus kohtupraktikas esitatud põhimõtetega”, ning järeldas selle kohtuotsuse punktis 46, et tagasi tuleb lükata FLSmidthi esitatud argument, et talle määratud trahv pidi rangelt proportsionaalselt edastama asjaolu, et Trioplast Wittenheim kuulus 20 aasta pikkusest rikkumise perioodist temale vaid 8 aastat.
- 59 Ehkki neid kaalutlusi eraldi võib tõlgendada kui komisjoni arutluskäigu ja tema järgitud arvutusmeetodi pelka kordust, siis tuleb märkida, et vaidlustatud kohtuotsuse punktides 43-46 on Üldkohus üksnes sisuliselt kinnitanud komisjoni hinnangut selle trahvi arvutusmeetodi ühele konkreetsele osale, st mis mõju avaldas selle trahvi summale ajavahemik, kui FLSmidth oli kontrollinud Trioplast Wittenheimi. Siiski, vastupidi sellele, mida andis mõista FLSmidth, ei ole nimetatud punktides esitatud kaalutlused ainsateks lõikudeks selles kohtuotsuses, mis käsitlevad FLSmidthile määratud trahvi kontrolli.
- 60 Üldkohus hindas nimelt vaidlustatud kohtuotsuses üksikasjalikult mitut muud elementi, mis on kehtestatud trahvisumma kindlaksmääramisel asjassepuutuvad. Eelkõige selle kohtuotsuse punktis 53 jj hindas Üldkohus ka erinevate kergendavate asjaolude asjassepuutuvust ning punktis 69 jj selle trahvi arvutamise lähtesumma taset. Niisiis ilmneb kõigist neist punktidest, et Üldkohus analüüsis FLSmidthile määratud trahvi iseseisvalt ja täielikult, ehkki ta teatud aspektides kinnitas komisjoni tehtud hinnangut ning viimase tulemust.
- 61 Järelikult tuleb see argument tagasi lükata, nagu ka argument, et Üldkohus ei põhjendanud selles kontekstis oma otsust õiguslikult piisavalt, kuna vaidlustatud kohtuotsuse punktid 43-46 ja selle punkt 45 on vastupidi FLSmidthi väitele vaid väike osa Üldkohtu põhjendusest, mida tuleb siiski tervikuna hinnata.
- 62 Mis puudutab teiseks argumenti, et määratud trahv on ebaproportsionaalne, siis tuleb märkida, et FLSmidthi argumendid ei suuda tõendada, et see trahv on ebaproportsionaalne.
- 63 Sellega seoses tuleb nimelt täpsustada, et Üldkohus peab tõepoolest kontrollima, et ettevõtjale tema seotuse tõttu liidu konkurentsieeskirjade rikkumisega määratud trahvisumma arvutamisel on nõuetekohaselt arvesse võetud selle rikkumise kestust ja selles osalemist. Siiski ei ole rikkumise kestus ainuke ega ka tingimata kõige olulisem element, mida komisjon ja/või Üldkohus peavad selle trahvi arvutamisel arvesse võtma.

- 64 Lisaks ei arvatud käesolevas asjas FLSmidthile ja teistele kõnealuses kartellikokkuleppes osalenud äriühingutele määratud trahve üksnes nende äriühingute vastava osaluse kestuse põhjal. Mis puudutab täpsemalt FLSmidthi, siis ei pidanud määratud trahvi summa olema rangelt proportsionaalne, ega ka põhimõtteliselt „mõistlikult” proportsionaalne selle ajavahemikuga, mil FLSmidth osales asjaomases rikkumises, tingimusel, et see summa väljendas piisavalt toimepandud rikkumise raskusastet.
- 65 Rikkumise raskusastme osas tuleb meelde tuletada, et see rikkumine seisnes osalemises kuue liikmesriigi kokkulepetes ja kooskõlastatud tegevuses, mis seisnes hindade kindlaksmääramises ja ühise hindade arvutamise süsteemi kehtestamises, turgude ja müügikvootide jaotamises, klientide, tehingute ja tellimuste määramises, teatavatele pakkumismenetlustele kooskõlastatud pakkumiste esitamises ja individualiseeritud teabe vahetuses. Lisaks tuleb meelde tuletada, et komisjon määratles selle rikkumise vaidlustatud otsuse põhjenduses 765 õigustatult „väga raskeks”. FLSmidth ei ole seda määratlust apellatsioonkaebuses vaidlustanud.
- 66 Selles olukorras ei nähtu, et kui Üldkohus oma täieliku pädevuse raames kehtestas summaks, mille maksmise eest FLSmidth oli solidaarselt vastutav vaidlusaluse otsuse artikli 2 punkti f alusel, 14,45 miljonit eurot, st oluliselt vähem, kui komisjon on suuniste punkti 1 A kolmandas taandes üldiselt ette näinud „väga raskete” rikkumiste puhul trahvi arvutamise minimaalseks lähtesummaks, st 20 miljonit eurot, siis ei ole see viinud määratud trahvi ebaproportsionaalse summani.
- 67 Niivõrd kui FLSmidth ei viita proportsionaalsuse põhimõtte rikkumisele, vaid palub nende argumentidega üksnes uuesti hinnata summat, mille maksmise eest ta solidaarselt vastutab, siis tuleb meelde tuletada, et Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt ei ole Euroopa Kohtu ülesanne apellatsioonkaebuse raames õigusküsimusi lahendades õigluse põhjustel asendada oma hinnanguga Üldkohtu hinnang, kes tegi oma täielikku pädevust teostades otsuse liidu õigusnormide rikkumise tõttu ettevõtjatele määratud trahvisummade kohta (vt eelkõige kohtuotsus *Quinn Barlo jt vs. komisjon*, C-70/12 P, EU:C:2013:351, punkt 57 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 68 Seega tuleb see argument tagasi lükata.
- 69 Kolmandaks ei saa nõustuda ka argumentiga, et komisjoni järgitud individuaalse lähenemisega on vastuolus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 55 tehtud järeldus, et kergendavaks asjaoluks ei ole see, et FLSmidth ei olnud teadlik Trioplast Wittenheimi õigusvastasest tegevusest, sest vastutuse alus oli asjaolu, et FLSmidth ja Trioplast Wittenheim moodustasid ühe majandusüksuse.
- 70 Ehkki sellega seoses ei saa vaidlustatud kohtuotsuse punktis 44 tehtud järeldust, et kõnealuses kartellikokkuleppes osalenud emaettevõtjatele ja tütarettevõtjatele määrati sama lähtesumma, mida kohandati eelkõige igale emaettevõtjale ainuomaste kergendavate või raskendavate asjaolude alusel, kohaldada FLSmidthile, kelle puhul kergendavate asjaolude alusel summat ei vähendatud, ei ole siiski kahtlust, et Üldkohus ei oleks mingil juhul saanud vähendada summat, mille maksmise eest FLSmidth solidaarselt vastutas põhjusel, et viimane ei olnud teadlik Trioplast Wittenheimi õigusvastasest tegevusest.
- 71 Nimelt, kuna väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tugineb emaettevõtja vastutus liidu konkurentsieeskirjade rikkumise eest, mille on otseselt toime pannud üks tema tütarettevõtja, sellele asjaolule, et need äriühingud olid rikkumise kestuse ajal osaks samast majandusüksusest (vt selle kohta eelkõige kohtuotsus *Kendrion vs. komisjon* [GC], C-50/12 P, EU:C:2013:771, punktid 47 ja 55 ning seal viidatud kohtupraktika), siis nõue võtta arvesse kergendavaid asjaolusid puudutab ettevõtjat tervikuna rikkumise toimepanemise hetkel, mitte aga selle ettevõtja koostisosasid. Järelikult ei ole ka see argument põhjendatud ning tuleb seega tagasi lükata.
- 72 Mis puudutab neljandaks argumenti, et FLSmidthile omistatud vastutuse väidetavalt ebaproportsionaalset laadi võimendas asjaolu, et kohtuotsuses *Trioplast Industrier vs. komisjon* (EU:T:2010:388) vähendas Üldkohus *Trioplast Industrieri* vastutust (viimane oli ainus teine

emaettevõtja, kes loeti vastutavaks Trioplast Wittenheimi tegevuse eest), siis ehkki FLSmidth täpsustab, et Trioplast Wittenheim on likvideerimisel, mistõttu jääb trahvi vähendamine tegelikult FLSmidthi kanda, kuigi viimane ei osalenud selle kohtuotsuseni viinud menetluses, tuleb siiski märkida, et see asjaolu ei saa sugugi viia vaidlustatud kohtuotsuses õigusnormi rikkumiseni. Sellega seoses piisab meelde tuletamisest, et mitmelt äriühingult ühe trahvi solidaarse väljamõistmise eesmärk on nimelt tagada maksmine isegi olukorras, kui üks nendest ettevõtjatest ei suuda trahvi tasuda.

- 73 Eelnevaid kaalutlusi silmas pidades tuleb tagasi lükata ka see viimane argument ja seega apellatsioonkaebuse kolmas väide tervikuna.

Neljas väide, et Trioplast Industrieri trahvi põhisumma 30% vähendamise tulemusel tekkinud ebavõrdset kohtlemist ei heastatud

Poolte argumentid

- 74 FLSmidth väidab, et Üldkohus on ekslikult ebaseaduslikuks lugenud selle, et Trioplast Industrieri trahvi põhisummat leebema kohtlemise teatise alusel 30% vähendati, ja et ta ei saanud seetõttu järeldada, et vastava vähenduse tegemine FLSmidthile samadel põhjustel tähendaks, et ta saaks kasu Trioplast Industrieri suhtes toime pandud õigusvastasest teost.
- 75 Üldkohus on nimelt oma otsuses *Trioplast Industrier vs. komisjon* (EU:T:2010:388) nõustunud leebema kohtlemise teatise alusel toimunud trahvi vähendamisega. Vastutuse panemine nii apellandile kui Trioplast Industrierile põhines seega ühe majandusüksuse põhimõtte kollektiivsel lähenemisel. Komisjoni poolt selle lähenemise kohaldamine koostöö hindamisele ei saa olla vastuolus liidu õigusega. Selle lähenemisega on kooskõlas ka asjaolu, et kui võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumine heastatakse nii, et FLSmidthi trahvi vähendatakse samas ulatuses, kui vähendati Trioplast Industrieri trahvi.
- 76 FLSmidth leiab, et isegi kui Trioplast Industrieri trahvi vähendamine oli õigusvastane, ei saanud Üldkohus sellel alusel keelduda heastamast diskrimineerimist, mille see kohus oli õigustatult vaidlustatud kohtuotsuse punktis 94 tuvastanud.
- 77 Lisaks on ekslik komisjoni lähenemine, milles keelduti tema trahvi 30% võrra vähendamast, kuna ta ei olnud Trioplast Wittenheimi emaettevõtja ajal, kui viimane komisjoniga koostööd tegi ja kui trahvi määrati. Juhul kui FLSmidth peab kandma taaka oma seoste tõttu ühe majandusüksusega, peaks ta samuti sellest kasu saama.
- 78 Lisaks rõhutab FLSmidth, et käesolevas asjas toob Trioplast Industrieri trahvi 30% vähendamine (mida Üldkohus luges ebaseaduslikuks), pärast Trioplast Wittenheimi likvideerimist kaasa selle, et lõpuks tema tasutava trahvi summa otseselt tõuseb. Igal juhul on kahele emaettevõtjale määratud trahvid, mis rikkusid võrdse kohtlemise põhimõtet ja mida Üldkohus oleks pidanud heastama, ilmselgelt ebaproportsionaalsed.
- 79 Komisjon leiab, et ehkki Üldkohus leidis õigustatult, et FLSmidthil ei olnud alust nõuda kõnealust vähendamist, jõudis ta selle seisukohani ekslikel põhjustel. Seda vähendamist kohaldati Trioplast Wittenheimile ja laiendati õigustatult Trioplast Industrierile, kes oli Trioplast Wittenheimi emaettevõtja ajal, kui viimane tegi komisjoniga koostööd, kuna vaid see hetk on nimetatud küsimuses asjassepuutuv. Komisjoni sõnul ei moodustanud aga selle koostöö tegemise ajal FLSmidth enam Trioplast Wittenheimiga ühte ettevõtjat kui viimase emaettevõtja. Niisiis on ekslik Üldkohtu järeldus, et FLSmidthi on diskrimineeritud, võrreldes Trioplast Industrierile osaks saanud kohtlemisega.
- 80 Komisjon palub seetõttu Euroopa Kohtul tühistada vaidlustatud kohtuotsuse punktid 92-97 ja asendada need erineva põhjendusega.

Euroopa Kohtu hinnang

- 81 Mis puudutab apellatsioonkaebuse neljandat väidet, siis tuleb meelde tuletada, et Üldkohus leidis vaidlustatud kohtuotsuse punktides 92-97, et FLSmidthil ei olnud õigust 30% põhisumma vähendamisele, mis oli identne Trioplast Wittenheimi suhtes kohaldatuga. Niisiis leidis Üldkohus viidatud kohtuotsuse punktis 93 esiteks, et „ei [vaidlusalusest] otsusest ega Üldkohtule esitatud kirjalikest dokumentidest ei ilmne, et [Trioplast Industrier] esitas informatsiooni, mis õigustaks koostöö alusel 30% vähendamist”, ja et „komisjon määras talle siiski selle vähendamise”. Teiseks tuletas Üldkohus selle kohtuotsuse punktis 95 meelde, et „keegi ei saa enda huvides tugineda teise isiku kasuks toime pandud õigusvastasele teole”, ja järeldas järgmises punktis, et FLSmidth „ei saa tugineda asjaolule, et komisjon o[li] ekslikult laiendanud Trioplast Wittenheimi koostööst tulenevat eelist Trioplast Industrierile, et sellele õigusvastasele teole enda huvides tugineda”.
- 82 Ehkki Üldkohus on õigustatult tunnistanud, et FLSmidthi trahvisummat ei saanud vähendada, ei saa siiski nõustuda selle kohtu põhjendustega.
- 83 Nii nagu komisjon rõhutas, võib vaid leebema kohtlemise teatise alusel temaga koostööd teinud ettevõtjal selle teatise alusel vähendada trahvi, mis oleks ilma sellise koostöötä määratud. Seda vähendamise kohaldamist ei saa laiendada äriühingule, kes kõnealuse rikkumise teatud ajavahemiku vältel oli moodustanud mingi ettevõtjaga ühe majandusüksuse, kuid kes ei olnud enam selle majandusüksuse osa hetkel, kui viimati nimetatud ettevõtja komisjoniga koostööd tegi.
- 84 Vastupidine tõlgendus, mida toetab FLSmidth, tähendaks üldiselt, et ettevõtjate üleminekute korral tuleb äriühingule, kes algselt rikkumises osales kui rikkumisega vahetult seotud tütarettevõtja emaettevõtja ja kes andis selle tütarettevõtja üle teisele ettevõtjale, kohaldada vajaduse korral trahvi vähendamist, mida kohaldatakse teisele ettevõtjale selle alusel, et tütarettevõtja tegi komisjoniga koostööd, ehkki see esimene äriühing ei osalenud ise kõnealuse rikkumise avastamises ega avaldanud selle koostöö hetkel otsustavat mõju oma endisele tütarettevõtjale.
- 85 Arvestades seega leebema kohtlemise teatise eesmärki, milleks on soodustada liidu konkurentsioigust rikkuva tegevuse avastamist, ning soovides tagada selle õiguse tõhusat kohaldamist, ei ole mingit õigustust, et trahvi vähendamist, mida kohaldatakse ettevõtjale tema koostöö eest komisjoniga, laiendatakse ettevõtjale, kes küll minevikus oli kontrollinud kõnealuse rikkumisega seotud tegevusvaldkonda, kuid ei olnud ise kaasa aidanud selle rikkumise avastamisele.
- 86 Käesolevas asjas tuleb meelde tuletada, et hetkel, kui Trioplast Wittenheim tegi komisjoniga koostööd, st alates 2002. aasta detsembrist, ei olnud see äriühing enam FLSmidthiga üks ettevõtte. Sellest tuleneb, et FLSmidth ei saa nõuda trahvi põhisumma 30% vähendamist, mida kohaldatakse ettevõttele, mille moodustasid Trioplast Wittenheim ja selle emaettevõtja Trioplast Industrier.
- 87 Selles olukorras ei oma muu hulgas tähtsust küsimus, kas Trioplast Industrierile kohaldatud trahvi põhisumma 30% vähendamine toimus õigustatult, kuna seda vähendamist ei oleks mingil juhul saanud võrdse kohtlemise alusel kohaldada FLSmidthile, sest viimane äriühing ei olnud Trioplast Industrieriga võrreldavas olukorras. Samal põhjusel ei saa järeldada, et summa, mille maksmise eest FLSmidth solidaarselt vastutas, on ebaoproportsionaalne, nagu oli väitnud see äriühing, pelgalt seetõttu, et seda ei vähendatud 30% võrra.
- 88 Mis puudutab lõpuks FLSmidthi argumenti, et käesolevas asjas oleks Trioplast Industrierile kohaldatud trahvi põhisumma 30% vähendamine toonud pärast Trioplast Wittenheimi likvideerimist kaasa selle äriühingu poolt lõpuks tasutava summa otsese tõusu, siis tuleb see tagasi lükata samal põhjusel, mis esitati käesoleva kohtuotsuse punktis 72.
- 89 Neil põhjustel, millega tuleb asendada vaidlustatud kohtuotsuse punktides 92-97 esitatud põhjendused, tuleb tagasi lükata ka apellatsioonkaebuse neljas väide.

Viies väide, et leebema kohtlemise teatist on ekslikult kohaldatud ja võrdse kohtlemise põhimõtet on rikutud

Poolte argumendid

- 90 Viiendas väites märgib FLSmidth esiteks, et kinnitades vaidlusalust otsust keeldus Üldkohus ekslikult vähendamast tema trahvi leebema kohtlemise teatise alusel 10%, kuna ta ei olnud vaidlustanud vastuväiteteatise esitatud asjaolusid, ja teiseks, et Üldkohus rikkus võrdse kohtlemise põhimõtet, kuna Bonar Technical Fabrics NV (edaspidi „Bonar”) trahvi vaidlusaluses otsuses selle määra võrra vähendati, mitte aga tema trahvi, ehkki see äriühing oli haldusmenetluse ajal samal seisukohal.
- 91 FLSmidthi sõnul ei vasta vaidlustatud kohtuotsus argumentidele, mille ta tuletas kohtupraktikast, ega võta seisukohta küsimuses, mis väärtus on sellel, et ta fakte ei vaidlustanud, ega siinse juhtumi eriliste asjaolude kohta. Üldkohus ei võtnud seisukohta ka küsimuses, kas temale määratud trahvi vähendamata jätmine kujutas endast võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumist.
- 92 FLSmidth lisab sellega seoses, et ehkki ta oli vaidlustanud seda, et vastuväiteteatise esitatud asjaoludest ilmnes otsustava mõju olemasolu, ei olnud ta nende asjaolude sisulisele õiglusele vastu vaielnud. Lisaks, mis puudutab tema kahte töötajat G. ja H., kes olid osalenud kõnealuse kartelli korraldatud kohtumistel, ehkki ta väitis, et ta ei olnud teadlik, et Trioplast Wittenheim selles kokkuleppes osales, siis märgib FLSmidth, et neil töötajatel olid sidemed FLS Plastiga, mitte aga temaga. Lõpuks, juhul kui komisjon väidaks, et ta oli vastu vaielnud teatud Trioplast Wittenheimile süüks arvatud asjaoludele, siis viitab ta sellega seoses vastusele, mille FLS Plast saatis vastuväiteteatisele, mitte aga tema enda vastusele.
- 93 Komisjon vaidlustab selle väite vastuvõetavuse, kuna sellega palutakse uuesti sisuliselt läbi vaadata tema hinnangut nende avalduste väärtuse kohta, mida FLSmidth oli teinud uurimise käigus, ja tema otsuse sisulist analüüsi vähendada Bonarile määratud trahvi 10%, ilma et FLSmidth oleks täpselt viidanud, et Üldkohus on asjaolusid moonutanud.
- 94 Nii nagu Üldkohus õigustatult meelde tuletas vaidlustatud kohtuotsuse punktis 84, on komisjonil ulatuslik kaalutusõigus ettevõtja koostöö kvaliteedi ja kasu hindamisel, võrreldes eeskätt teiste ettevõtjate panusega, ning ta ei tohi selle hindamise raames rikkuda võrdse kohtlemise põhimõtet.
- 95 Komisjoni sõnul lükkas Üldkohus vähemalt vaikimisi tagasi argumendid, mis puudutavad diskrimineerimise olemasolu. Teise võimalusena väidab komisjon, et kuna tõendati, et FLSmidth ei olnud loobunud asjaolude vaidlustamisest ega osutanud komisjonile piisavat abi, isegi kui Bonari osutatud abi võiks lugeda võrreldavaks FLSmidthi omaga, on see argument ainetu. Nimelt ei saa ettevõtja võrdse kohtlemise põhimõttele tuginedes saada kasu eelisest, mille kolmas isik õigusvastaselt sai.
- 96 Mis puudutab Bonari koostööd, siis oli see põhjalikum kui apellandi oma ning Bonar oli tunnistanud teatud keskseid asjaolusid, mis kergendasid komisjoni tööd tõendada kõnealuse rikkumise teatud fakte.
- 97 Repliigis rõhutas FLSmidth, et käesolev väide on vastuvõetav, sest Euroopa Kohtul on õigus seda küsimust otsustada ilma, et ta peaks läbi viima täiendavat faktide hindamist. Komisjon vaidleb sellele argumentatsioonile oma vasturepliigis vastu.

Euroopa Kohtu hinnang

- 98 Viiendas väites märgib FLSmidth esiteks, et ta ei vaidlustanud komisjoni poolt vastuväiteteatistes tuvastatud asjaolude sisulist õigsust, mis olevat kergendanud komisjoni ülesannet tõendada asjaomast rikkumist, ja teiseks, et Üldkohus oleks pidanud vähendama 10% trahvi, mille maksmise eest ta solidaarselt vastutas. Igal juhul ei olevat vaidlustatud kohtuotsus selles küsimuses piisavalt põhjendatud.
- 99 Sellega seoses tuleb esmalt meelde tuletada, et vaidlustatud kohtuotsuse punktis 97 leidis Üldkohus, et komisjon oli talle kuuluva ulatusliku kaalutusõiguse raames järeldanud, et see asjaolude sisulise õigsuse vaidlustamata jätmine FLSmidthi poolt ei olnud aidanud tal tõendada EÜ artikli 81 rikkumist. Lisaks leidis Üldkohus viidatud kohtuotsuse samas punktis, et see äriühing ei olnud esitanud ühtegi argumenti, mille põhjal saaks järeldada, et tema koostöö oli kergendanud komisjoni ülesannet.
- 100 Selle faktilise hinnangu vaidlustamiseks apellatsioonistmes oleks FLSmidth pidanud väljakujunenud kohtupraktika kohaselt viitama sellele, et Üldkohus on fakte ja tõendeid moonutanud; FLSmidth ei ole seda aga teinud. Isegi kui FLSmidth oleks oma argumentidega vaikimisi viidanud sellele, et Üldkohus on fakte ja tõendeid moonutanud – sellele ta aga ei näi olevat siiski viidanud –, siis tuleb märkida, et need argumendid ei tõenda, et Üldkohus on fakte või tõendeid moonutanud, mistõttu neid argumente tuleb samuti lugeda põhjendamatuks.
- 101 Selles osas, millega käesolevas väites palutakse Euroopa Kohtul kontrollida Üldkohtu poolset faktide hinnangut, tuleb see samuti vastuvõetamatuse tõttu tagasi lükata.
- 102 Mis puudutab seejärel FLSmidthi argumente, et Üldkohus rikkus võrdse kohtlemise põhimõtet, siis tuleb viidata käesoleva kohtuotsuse punktides 99-101 esitatud kaalutlustele. Nimelt, et võrrelda FLSmidthi ja Bonari tegevust, tuleb Üldkohtus käsitletud fakte uuesti hinnata, see on aga Euroopa Kohtu ülesanne apellatsioonistmes üksnes siis, kui Üldkohus on fakte või tõendeid moonutanud. FLSmidth ei viidanud sellisele moonutamisele ega tõendanud seda. Seega tuleb see argumentatsioon vastuvõetamatuse tõttu tagasi lükata.
- 103 Mis puudutab lõpuks FLSmidthi viidatud põhjendamise puudumist, siis ilmneb vaidlustatud kohtuotsuse punktist 97 selgelt, et võttes arvesse komisjoni ulatuslikku kaalutusõigust ettevõtja koostöö kvaliteedi ja kasu hindamisel, võrreldes eeskätt teiste ettevõtjate panusega, pidas Üldkohus ebapiisavaks tõendeid, mida FLSmidth oli esitanud selle kohta, et tema väidetav faktide sisulise õigsuse vaidlustamata jätmine oli sellel institutsioonil aidanud kõnealuse rikkumise olemasolu tõendada (vt eelkõige kohtuotsus SGL Carbon vs. komisjon, C-328/05 P, EU:C:2007:277, punkt 88). Ehkki Üldkohtu selline arutluskäik on tõepoolest väga kokkuvõtlik, on see siiski piisav, et FLSmidth mõistaks põhjuseid, miks Üldkohus lükkas tagasi tema esitatud vastava argumendi, ja et Euroopa Kohus saaks teostada oma kohtulikku kontrolli. Seega ei saa järeldada, et vaidlustatud kohtuotsuses puudub põhjendus. Seetõttu ei ole see argument põhjendatud.
- 104 Selles olukorras tuleb ka viies väide vastuvõetamatuse tõttu ja osaliselt põhjendamatu tõttu tagasi lükata.

Kuues väide, et on rikutud õigust kohtuotsuse tegemisele mõistliku tähtaja jooksul

Poolte argumendid

- 105 FLSmidth väidab, et kuna Üldkohus ei teinud otsust mõistliku tähtaja jooksul, siis rikkus ta harta artiklit 47 ja EIÖK artikli 6 lõiget 1, ja et see rikkumine tuleb heastada talle määratud vastutuse kergendamisega.

- 106 FLSmidth tuletab meelde, et käesolevas asjas kestis Üldkohtu kohtulik kontroll enam kui kuus aastat, sest tühistamishagi esitati 24. veebruaril 2006 ja vaidlustatud kohtuotsus tehti 5. märtsil 2012. Lisaks vastab see kestus Üldkohtu pikkadele tegevusetusperioodidele. FLSmidthi teavitati 5. märtsil 2007, et kirjalik menetlus on lõppenud, kuid kohtuistung toimus alles 22. juunil 2011, st neli aastat ja neli kuud hiljem. Lisaks kulus pärast kohtuistungit Üldkohtul kaheksa kuud kohtuotsuse tegemiseks.
- 107 FLSmidth leiab, et nii pikk menetlemise aeg ei ole õigustatud. Üldkohus suutis 13. septembril 2010 teha kohtuotsuse peaaegu identses asjas (kohtuotsus Trioplast Industrier vs. komisjon, EU:T:2010:388). Võimalikud probleemid kohtuasjade jaotamise kohta Üldkohtus endas ei saa kahjustada menetlusosalisi. Selles olukorras leiab FLSmidth, et talle süüks pandud vastutuse 50% vähendamine heastab sobivalt ja mõistlikult harta artikli 47 rikkumist.
- 108 Komisjon esitab esmalt selle väite kohta vastuvõetamatuse vastuväite. Nimelt on Üldkohtus toimunud menetluse ülemäärase kestuse vastu sobivaks kaitsevahendiks kahju hüvitamise nõue.
- 109 Teiseks vaidleb komisjon vastu sellele, et harta artikli 47 ja EIÕK artikli 6 lõike 1 *prima facie* rikkumist võiks tuvastada üksnes menetluse kestuse põhjal.
- 110 Kolmandaks oli juhtumi asjaolusid arvestades kohtumenetluse kestus komisjoni sõnul mõistlik. Peaaegu kõiki vaidlusosalise otsuse toetuseks esitatud fakte vaidlustati menetluses ja neid tuli kontrollida. Lisaks esitasid 15 äriühingut selle otsuse peale tühistamishagid kuues erinevas kohtumenetluse keeles. Lisaks, kuna osad neist kohtuasjadest puudutasid emattevõtjaid ja nende filiaale, siis oli võetud menetlust korraldavaid meetmeid, et võimaluse korral neid kohtuasju koos lahendada.

Euroopa Kohtu hinnang

- 111 Nagu nähtub Euroopa Kohtu põhikirja artikli 58 esimesest lõigust ja nimetatud kohtu praktikast, on Euroopa Kohus apellatsioonimenetluses pädev kontrollima, kas Üldkohus pani toime apellandi huve kahjustava menetlusnormide rikkumise (vt eelkõige kohtuotsus Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland vs. komisjon, C-385/07 P, EU:C:2009:456, punkt 176).
- 112 FLSmidthi viidatud harta artikli 47 rikkumise osas tuleb meenutada, et selle sätte teises lõigus on sätestatud, et „[i]gaühel on õigus õiglasele ja avalikule asja arutamisele mõistliku aja jooksul sõltumatus ja erapooletus seaduse alusel moodustatud kohtus”. Nagu Euroopa Kohus on mitmel korral leidnud, on see artikkel seotud tõhusa kohtuliku kaitse põhimõttega (vt eelkõige kohtuotsus Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland vs. komisjon, EU:C:2009:456, punkt 179 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 113 Komisjoni otsuse peale esitatud hagi raames on kohaldatav see õigus, mille olemasolu on kinnitatud enne harta jõustumist liidu õiguse üldpõhimõttena (vt eelkõige kohtuotsus Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland vs. komisjon, EU:C:2009:456, punkt 178 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 114 Tuleb ühtlasi meelde tuletada, et Euroopa Inimõiguste Kohus on seisukohal, et lahendi tegemise mõistliku aja ületamine kui põhiõiguse rikkumises seisnev menetlusnormi rikkumine peab asjassepuutuvale isikule andma tõhusa õiguskaitsevahendi, mis tagab talle sobiva hüvituse (vt Euroopa Inimõiguste Kohtu 26. oktoobri 2000. aasta kohtuotsus Kudla vs. Poola, *Recueil des arrêts et décisions* 2000 XI, § 156 ja 157).
- 115 Siiski tuleb meelde tuletada, et kohtupraktikas on märgitud, et arvestades vajadust tagada liidu konkurentsioiguse järgimine, ei saa Euroopa Kohus võimaldada üksnes põhjusel, et ei järgitud lahendi tegemise mõistlikku aega, apellandil seada kahtluse alla trahvi põhjendatust või selle suurust, samal

ajal kui kõik väited, mis ta esitas Üldkohtu järeldustele trahvi suuruse ja trahviga karistatud tegevuse kohta, lükati tagasi (vt eelkõige kohtuotsus *Groupe Gascogne vs. komisjon*, C-58/12 P, EU:C:2013:770, punkt 78 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 116 Euroopa Kohus on samuti otsustanud, et kui liidu kohus rikub harta artikli 47 teisest lõigust tulenevat kohustust lahendada talle esitatud asjad mõistliku aja jooksul, siis karistatakse sellist rikkumist Üldkohtule kahju hüvitamise nõude esitamisega, kusjuures selline nõue on tõhus õiguskaitsevahend. Sellest tuleneb, et nõuet hüvitada kahju, mis on tekkinud sellest, et Üldkohus ei ole teinud lahendit mõistliku aja jooksul, ei saa esitada apellatsioonkaebuse raames otse Euroopa Kohtule, vaid see tuleb esitada Üldkohtule (vt samuti kohtuotsus *Groupe Gascogne vs. komisjon*, C-58/12 P, EU:C:2013:770, punktid 83 ja 84).
- 117 Seega peab Üldkohus erinevas koosseisus kui see, mis lahendas selle menetluse aluseks olevat vaidlust, mille kestust kritiseeritakse, hindama viidatud kahju tegelikkusele vastavust ning selle põhjuslikku seost vaidlusaluse kohtumenetluse liiga pika kestusega, analüüsides selleks esitatud tõendeid (vt eelkõige kohtuotsus *Groupe Gascogne vs. komisjon*, EU:C:2013:770, punktid 88 ja 90).
- 118 Siiski tuleb tõdeda, et Üldkohtu menetluse kestust, mis oli rohkem kui kuus aastat, ei saa põhjendada ühegi käesoleva kohtuasja asjaoluga.
- 119 Nimelt ilmneb, et ajavahemik 2007. aasta veebruaris komisjoni vasturepliigiga lõppenud kirjaliku menetluse lõpu ja 2011. aasta juunis aset leidnud suulise menetluse alguse vahel kestis ligikaudu neli aastat ja neli kuud. Selle ajavahemiku pikkus ei ole seletatav kohtuasja asjaoludega, nagu vaidluse keerukus, poolte käitumine või menetluslikud küsimused.
- 120 Mis puutub vaidluse keerukusse, siis nähtub FLSmidthi esitatud hagi analüüsist, nagu see on kokkuvõtvalt esitatud käesoleva kohtuotsuse punktides 9 ja 10, et kuigi esitatud väiteid tuli põhjalikult analüüsida, ei valmistanud need erilisi raskusi. Ehkki vaidlustatud otsuse peale esitasid Üldkohtule tühistamishagid otsuse 15 adressaati, ei saanud see asjaolu takistada nimetatud kohtul teha toimiku sünteesi ja valmistada suulist menetlust ette neljast aastast ja neljast kuust lühemal ajal.
- 121 Mis puudutab poolte käitumist, siis ei osunda ükski asjaolu toimikus sellele, et FLSmidth aitas oma käitumisega kaasa kohtuasja menetlemise aeglustumisele.
- 122 Lõpuks ei ilmne toimikust, et menetlust katkestasid või viivitasid menetluslikud küsimused, mis võiksid selle pikkust õigustada.
- 123 Eeltoodud asjaolusid arvestades tuleb tõdeda, et Üldkohtu menetlus rikkus harta artikli 47 teist lõiku, kuna see rikkus lahendi tegemise mõistliku ajaga seotud nõudeid, mis kujutab endast isikutele õigusi andva õigusnormi piisavalt selget rikkumist (vt selle kohta kohtuotsus *Bergaderm ja Goupil vs. komisjon*, C-352/98 P, EU:C:2000:361, punkt 42).
- 124 Käesoleva kohtuotsuse punktides 115–117 esitatud kaalutlustest nähtub siiski, et kuues väide tuleb tagasi lükata.
- 125 Sellest tuleneb, et kuna FLSmidthi poolt apellatsioonkaebuse põhjenduseks esitatud ühegi väitega ei saanud nõustuda, tuleb apellatsioonkaebus rahuldamata jätta.

Kohtukulud

- 126 Kodukorra artikli 184 lõige 2 näeb ette, et kui apellatsioonkaebus on põhjendamatu, siis otsustab Euroopa Kohus kohtukulude jaotuse.

¹²⁷ Vastavalt sama kodukorra artikli 138 lõikele 1, mida kodukorra artikli 184 lõike 1 alusel kohaldatakse apellatsioonkaebuste suhtes, on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna komisjon on nõudnud kohtukulude väljamõistmist FLSmidthilt ja viimane on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb FLSmidthi kohtukulud jätta tema enda kanda ja mõista temalt välja komisjoni kohtukulud.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

- 1. Jätta apellatsioonkaebus rahuldamata.**
- 2. Mõista kohtukulud välja FLSmidth & Co. A/S-ilt.**

Allkirjad